

ERASMUS - SARAJEVO 2026

V rámci programu Erasmus+ jsme se se spolužákem Jonasem zúčastnili dvouměsíční odborné stáže v Bosně a Hercegovině, konkrétně v hlavní městě Sarajevu. Na stáž jsme jeli hlavně kvůli získání zkušeností v zahraničním zdravotnickém prostředí a porovnání s praxí v Česku. Zároveň jsme chtěli poznat nové prostředí a rozšířit si kulturní i osobní zkušenosti. Náš pobyt trval od 14. února až do 17. dubna.

Před odjezdem:

Před samotným odjezdem bylo potřeba absolvovat několik administrativních kroků. Součástí výběrového procesu byly pohovory v anglickém jazyce, kterých se ale není potřeba obávat, probíhaly v přátelské atmosféře a byly zcela zvládnutelné. Dále bylo nutné napsat motivační dopis také v angličtině a vyplnit potřebné formuláře související s přihláškou do programu Erasmus+. Po splnění všech požadavků jsme byli informováni, že jsme byli do programu úspěšně zařazeni a naše účast na stáži byla schválena. Následně už probíhala komunikace ohledně papírování, organizace pobytu, ubytování, vyřízení lékařské prohlídky a hledání informací na internetu, abychom se aspoň trochu připravili na to, co nás další 2 měsíce bude čekat.

Ubytování:

Při hledání ubytování jsme využili doporučení univerzity v Sarajevu, která nám doporučila konkrétní apartmán, ve kterém byly ubytované i studentky z naší fakulty rok před námi. Díky tomu jsme měli ověřené reference a věděli jsme, co můžeme očekávat.

<https://www.nensi.ba> (apartmán č.3)

Majitele jsme kontaktovali přes Airbnb a dále jsme se domlouvali e-mailem. S ubytováním nebyl žádný problém, naopak nám vždy vyšli vstříc. Cena byla stanovena na **600 EUR za osobu na dva měsíce**, celkem tedy **1200 EUR za oba**. Vzhledem k lokalitě a délce pobytu šlo o velmi rozumnou cenu. Byt se nacházel přibližně 15 minut chůze od centra Sarajeva, což bylo ideální, jak pro běžné fungování, tak pro poznávání města.

Doprava:

Dalším důležitým bodem bylo rozhodnutí, jakým způsobem do Sarajeva cestovat. Nakonec jsme se rozhodli pro **autobusovou dopravu**, a to především z důvodu možnosti získání tzv. „Eco stipendia“ v rámci programu Erasmus+, které podporuje ekologičtější způsoby dopravy. Při využití ekologické dopravy je možné získat navíc finanční příspěvek 50 EUR na cestu. Cestovat však musíte ekologicky tam i zpět. Na cestu do Sarajeva jsme zvolili přímý autobus z Brna bez přestupů. Cesta trvala přibližně 15 hodin a absolvovali jsme ji přes noc. Při cestě zpět jsme využili dopravu autobusem s přestupem ve Vídni. Tato varianta nám přišla pohodlnější než přímý spoj, zejména díky tomu, že autobusy na této trase byly novější a komfortnější. Celková délka zpáteční cesty byla přibližně 16,5 hodiny.

Vyřizování administrativy po příjezdu:

Po příjezdu do Sarajeva nás náš pronajímatel Mirsad vyzvedl hned v neděli ráno na autobusovém nádraží a odvezl nás do našeho ubytování. První dny po příjezdu jsou poměrně náročné, protože se adaptujete do nového prostředí a zároveň je potřeba vyřídit řadu administrativních záležitostí, na které je lepší se předem připravit.

Hned v pondělí jsme se vydali na fakultu, kde nás přivítala profesorka Jasmína Mahmutović společně se svou asistentkou Emirou, se kterými jsme již před naším příjezdem komunikovali e-mailem. Poskytly nám všechny potřebné informace k pobytu i studijním povinnostem a zároveň nám předaly studentské kartičky, které jsme následně používali během celé stáže. S paní Jasmínou jsme komunikovali během celého pobytu a kdykoliv jsme něco potřebovali, byla připravena nám pomoci.

Jelikož jsme v Bosně a Hercegovině pobývali méně než tři měsíce, **nebylo nutné vyřizovat residence permit**. Přesto jsme však potřebovali tzv. „**White Card**“, tedy potvrzení o místě pobytu, které slouží jako oficiální registrace zahraniční osoby během pobytu v zemi. S vyřízením nám výrazně pomohl náš pronajímatel, který nás odvezl na příslušný úřad. Je potřeba počítat s tím, že vyřizování administrativy v Bosně může být časově náročnější a někdy i komplikované kvůli jazykové bariéře. I na úřadech určených pro zahraniční záležitosti se často setkáte s tím, že zaměstnanci neovládají angličtinu, a komunikace tak probíhá spíše „rukama nohama“.

Další povinností bylo zařídit si **sanitární legitimaci**, což je speciální zdravotní průkaz potřebný pro výkon praxe ve zdravotnických zařízeních. Hned první den po návštěvě fakulty jsme se proto vydali na adresu, kterou nám škola předem zaslala, kde nám byly provedeny základní výtěry z nosu a úst. Přibližně o týden později jsme si zde vyzvedli hotovou sanitární legitimaci. Standardní poplatek za její vystavení je přibližně **15 KM**, v našem případě jsme ji však obdrželi **zdarma**.

Posledním dokumentem, který jsme si po příjezdu potřebovali vyřídit, byla speciální karta pro městskou dopravu. Studenti mají totiž v Bosně nárok na **bezplatnou městskou dopravu**, ale pouze po předložení této kartičky. Tu jsme si šli zařídit na adresu, kterou nám škola poskytla, a následně jsme díky ní mohli po celou dobu našeho dvouměsíčního pobytu využívat sarajevskou tramvaj zdarma.

Je dobré počítat i s tím, že způsob placení za různé úřední poplatky funguje v Bosně trochu jinak, než jsme zvyklí z Česka. Většinou totiž nejde zaplatit přímo na úřadě. Pokud je za nějaký dokument nebo vyřízení potřeba něco uhradit (například White Card), dostanete nejdříve potvrzení nebo platební lístek, se kterým musíte dojít na poštu nebo jiné určené místo, kde poplatek zaplatíte (ideálně v hotovosti, protože karta často není možná). Potom je potřeba vzít potvrzení o zaplacení zpátky na úřad a teprve až s ním vám dokument vydají nebo dokončí vyřízení. Ze začátku to může působit trochu chaoticky a nelogicky, ale je dobré s tím počítat a nenechat se tím rozhodit.

Administrativa v Bosně se obecně vyřizuje trochu hůře než u nás a některé věci vyžadují více času i trpělivosti. Na druhou stranu jsou místní lidé většinou velmi milí a ochotní pomoci, takže i když něco nejde úplně hladce, nakonec se všechno dá bez problémů zvládnout.

Odborná praxe:

Odborná praxe probíhala celkem devět týdnů a během pobytu jsme se pravidelně střídali na **čtyřech různých pracovištích, každé dva týdny v jiné organizaci**. Poslední týden jsme strávili na fakultě a společně se studenty fyzioterapie různých ročníků jsme se zúčastnily některých seminářů a cvičení. První 4 týdny praxe byly ve veřejných zdravotnických centrech a druhou polovinu praxe jsme strávili v soukromých rehabilitačních

zařízeních, díky čemuž jsme mohli porovnat fungování veřejného a soukromého sektoru a získat širší přehled o zdravotnickém systému. Na všech pracovištích byli zaměstnanci velmi vstřícní, ochotní pomoci a všechno nám trpělivě

vysvětlovali, takže i případné obavy z neznámého prostředí rychle opadly. Naši hlavní supervizoři většinou uměli alespoň trochu anglicky, takže základní domluva nebyla problém. Náročnější byla hlavně komunikace s pacienty. I na tu jsme si ale rychle zvykli, protože bosensština je češtině poměrně blízká a při pomalé řeči a znalosti kontextu se dá většině věcí dobře porozumět, často jsme se dorozuměli i kombinací češtiny a bosensštiny. Po pár týdnech už nám jazyk připadal mnohem srozumitelnější a celková adaptace proběhla přirozeně.

ESN a život mimo praxe

Za jednu z nejdůležitějších částí celého pobytu považujeme život mimo samotnou praxi, protože právě studentský a společenský rozměr nám ve výsledku přinesl možná ještě více než samotná odborná stáž. Hned v prvním týdnu jsme šli na akci pořádanou organizací **ESN (Erasmus Student Network)**, kde jsme se rychle seznámili jak s bosenskými studenty, tak i se studenty z různých zemí, kteří byli v Sarajevu na Erasmu. Od té doby

jsme se snažili ESN akce navštěvovat pravidelně, protože probíhaly minimálně jednou týdně a nabídka byla opravdu pestrá - od sportovních aktivit, jako byl **volejbal**, přes **deskové hry (board game nights)**, až po různé tematické večery, například **Flag party** nebo **International dinner**. Díky ESN jsme se dostali i na výlety mimo město, například lyžování na Jahorině, což byl jeden z nejlepších zážitků celého pobytu. Právě přes tyto aktivity jsme si velmi rychle vytvořili skupinu přátel z různých zemí, se kterými jsme se potkávali i mimo oficiální program, a celkově jsme

díky tomu byli pořád v kontaktu s lidmi a děním ve městě. Určitě doporučujeme se do ESN akcí zapojovat co nejvíc, protože to je podle nás jedna z nejlepších částí Erasmu – člověk pozná jiné kultury, potká lidi z celého světa a přirozeně zjistí, jak kdo žije. Celkově se nám osvědčilo nebýt jen na ubytování a praxi, ale co nejvíc trávit čas venku, chodit na akce, poznávat město a lidi, protože Sarajevo má spoustu hezkých kaváren i míst, kam se dá jít, a právě takhle kombinace praxe a aktivního studentského života pro nás celý pobyt udělala opravdu nezapomenutelným.

TIPY A TRIKY

Bosna a Hercegovina není součástí Evropské unie, takže je potřeba počítat s tím, že se liší i některé praktické věci při cestování a fungování na místě. Při cestě přes hranice je teoreticky možné jet jen na občanský průkaz, ale u autobusové dopravy často vyžadují i pas, takže je určitě lepší mít s sebou obojí. Hodí se to i pro jistotu, kdyby se jeden z dokladů ztratil nebo nastala jiná komplikace.

Kvůli tomu, že země není v EU, tam také nefunguje evropský roaming. My jsme si proto předem zařídili mobilní data přes aplikaci **Mobimatter**, kde se dají koupit různé datové balíčky přímo pro Bosnu. Vzali jsme si zhruba 20 GB na měsíc za přibližně 20 EUR a úplně to stačilo. Místní telefonní číslo jsme vůbec neřešili a veškerou komunikaci jsme vyřizovali přes WhatsApp hovory.

Je dobré vědět, že v neděli je v Bosně většina obchodů zavřená, protože to funguje jako zákonný klidový den. Otevřené jsou většinou jen benzínky nebo menší provozovny, ale naopak fungují rozvozy jídla - nejvíc jsme používali aplikaci **Glovo**, která funguje podobně jako food delivery služby u nás. Wolt tam bohužel nenajdete.

Co se týká bezpečnosti mimo město, je dobré mít na paměti, že v některých částech Bosny stále existují oblasti s nevyčištěnými minami z války. V samotném Sarajevu to není takový problém, spíše je dobré o tom vědět, pokud by někdo plánoval výlety mimo město – existuje i **oficiální mapa BHMIC**, která tyto oblasti značí.

Určitě se také hodí založit si **eurový Revolut účet**, protože Erasmus stipendium chodí právě v eurech. Co se týká hotovosti, ne každý bankomat je bez poplatků. Ze začátku jsme použili bankomat s poplatkem asi 15 KM za výběr, později jsme ale našli modré bankomaty Nova Banka, kde už to bylo zadarmo. Doporučujeme si proto předem zjistit nebo se zeptat, které bankomaty jsou pro vaši banku výhodné, a vybírat pak hlavně tam.

Co nám Erasmus dal a co vzal?

Erasmus nám přinesl především větší samostatnost, schopnost přizpůsobit se novému prostředí a cenné zkušenosti, jak po odborné, tak osobní stránce. Naučil nás fungovat mimo komfortní zónu, komunikovat s lidmi z různých kultur a zvládat situace, které bychom doma běžně nezažili. Ze začátku nebylo úplně jednoduché zvyknout si na nové prostředí a jiný způsob fungování, ale jakmile si na to člověk zvykne, celý pobyt začne dávat smysl a je to opravdu skvělá zkušenost, ke které bychom se klidně vrátili znovu.

Alžběta Jůzlová

Ig: [betkajuzlova](#) mail: juzloa00@jcu.cz

Jonas Elkhawad

Ig: [jno3105](#) mail: elkhaj00@jcu.cz